

I Historische hoofdlijn van het Oude Testament: Van Adam tot David

Zie ook: www.corvanderleest.nl, m.n. rubriek Publicaties, no.11: 'Hoofdlijnen van de Bijbel'

A Van Adam tot Abraham

- 1 Na de paradiestijd met Adam en Eva ontstaat de tegenstelling tussen de mensen die Satan in de kaart spelen en de mensen die bij God horen:
 - 1.1 Lamech met zijn wraaklied: hij had Gods bescherming niet nodig (Genesis 4:23-24).
 - 1.2 Sets zoon Enos (= kwetsbaar mens), wiens familie Gods naam ging aanroepen (Gen.4:25-26).
- 2 Deze tegenstelling tussen hoogmoed (zichzelf handhaven) en nederigheid (zich afhankelijk weten):
 - 2.1 mondt uit in de zondvloed (Genesis 6-8) en daarna in de torenbouw van Babel (Genesis 11);
 - 2.2 is nog altijd aanwijsbaar in de wereld om ons heen maar ook in ons eigen hart.
- 3 De tijd van Noach tot Abraham wordt beschreven met behulp van geslachtsregisters (Gen.10-11):
 - 3.1 Die geven in beknopte vorm aan dat God ook in die eeuwen ermee bezig was zijn belofte uit Genesis 3:15 te vervullen en dus zijn volk/kerk te leiden op weg naar Christus' komst.
 - 3.2 Die maken ook duidelijk dat God de kerk eerst uit heel de mensheid bijeenbracht (Genesis 10) en daarna (tijdelijk, zie Handelingen 1:8) beperkt heeft tot Abrahams nageslacht (Genesis 11).

Opdracht-1: Waaruit blijkt dat ook tegenwoordig vaak geloofd wordt aan de maakbaarheid van alles?

B Van Abraham tot Jozef

- 4 God heeft twee beloften aan Abraham gegeven, allereerst: hij zou tot een groot volk worden. Deze volk-belofte heeft God niet meteen vervuld:
 - 4.1 Abraham heeft 25 jaar moeten wachten op de geboorte van z'n zoon Isaak; op het einde was het biologisch gezien zelfs onmogelijk dat Abraham en Sara nog kinderen zouden krijgen.
 - 4.2 Hierdoor maakte God duidelijk: de vervulling van deze belofte en dus ook Christus' komst is te danken: niet aan de mens met z'n inzet maar helemaal aan God met zijn onverdiende gunst.
- 5 De apostel Paulus duidt Abraham om zijn geduldig wachten aan als 'de vader van alle gelovigen':
 - 5.1 Hij hield zich al die jaren aan dezelfde regel die ook nog altijd voor ons geldt.
 - 5.2 Deze regel: we moeten geloven (onze redding van God verwachten) en staan daardoor, ondanks onze schulden, bij God in de gunst (zie Romeinen 4:1-13).

Opdracht-2: Mee vanwege Lucas 1:38,48b wordt Maria wel 'de moeder van alle gelovigen' genoemd. Wat valt daarvan te zeggen?

- 6 Gods tweede belofte aan Abraham was: zijn nageslacht zou eigenaar worden van het land Kanaän. Ook deze land-belofte heeft God niet meteen vervuld:
 - 6.1 Heel hun leven hebben Abraham, Isaak en Jakob als vréemdeling, als gast in Kanaän gewoond.
 - 6.2 God wilde Abrahams nageslacht apart, in een eigen land laten wonen, want op deze manier kon de kerk te midden van heidenen in stand blijven en kon Christus' komst goed worden voorbereid.
- 7 Gods verbond met Abraham en zijn nageslacht werd bekrachtigd door de besnijdenis.
 - 7.1 Hierdoor wordt duidelijk dat God zijn verbond niet alleen met de gelovigen sluit maar evengoed met hun kinderen en kleinkinderen – wat nog altijd geldt (zie Handelingen 2:39).
 - 7.2 Het was toen niet voldoende úiterlijk besneden te zijn; ook je hárt moest besneden zijn – net zoals wij er ook niet klaar mee zijn gedoopt te zijn maar ons als christen moeten gedragen.

Opdracht-3: Mee op grond van Genesis 15:18-20 wordt verdedigd dat het huidige Israél récht heeft op de westelijke Jordaanoever. Wat valt daarvan te zeggen? Betrek hierbij: Romeinen 11:29 én 4:13.

- 8 Al was Jakob jonger dan Esau, toch koos God ervoor zijn verbond met hem te sluiten (Gen.25:23).
 - 8.1 Jakob kon het niet opbrengen om Gods tijd af te wachten en probeerde Gods zegen eigenhandig naar zich toe te halen, eerst ten koste van z'n tweelingbroer Esau en toen van zijn vader Isaak.
 - 8.2 Door zijn worsteling met God in Pniël leerde Jakob dat hij God niks kon afdwingen (z'n heup werd ontwricht) en dat hij alles van God moest verwachten.
 - 8.3 God gaf Jakob toen de naam Israél: hij strijdt met God (Genesis 32:23-33).
- 9 Toen Jozef door z'n broers naar Egypte was verkocht en hen daar terugzag, nam hij geen wraak.
 - 9.1 Hij wees z'n broers erop wat Gód kennelijk wilde bereiken, door hun wandaad heen, namelijk: dat vader Jakob met zijn gezin in leven zou blijven ondanks de jarenlange hongersnood (zie de sleuteltekst Genesis 45:5-8; verg. 50:20) – waardoor meteen de weg naar Christus openbleef.
 - 9.2 Later wilde hij z'n dode lichaam, gebalsemd in een kist (sarcofaag) in Egypte laten; die klaarsaande kist steunde de Israëlieten in hun vertrouwen op Gods belofte dat ze eens Egypte zouden verlaten en weer in Kanaän zouden wonen (Hebreeën 11:22; verg. Ex.13:19; Joz.24:32).

Opdracht-4: Je zou kunnen zeggen: 'De wandaad van Jozefs broers ging wel tegen Gods wil in maar niet buiten Gods wil om.' Wat wordt hiermee bedoeld?

C Mozes

- 10 God ontmoette Mozes in de woestijn en hield hem toen voor:
- 10.1 Zijn betrokkenheid bij de slavernij van Israël in Egypte: 'Ik heb gezien hoe ellendig mijn volk er in Egypte aan toe is, ik heb hun jammerklachten over hun onderdrukkers gehoord, ik weet hoe ze lijden.' (Exodus 3:7)
 - 10.2 Zijn naam (niet slechts een etiket maar: wie Hij voor ons is; Exodus 3:13-15; 6:3):
 - Ik ben die Ik ben, = Ik ben beslist bij u / Ik zal zeker aanwezig zijn.
 - De Israëlieten noemden Hem: Hij is beslist bij ons, Hij zal zeker aanwezig zijn, = in het Hebreeuws: Jahwe (in de NBV: HEER). Dat betekent: God is trouw aan het verbond dat Hij al met Abraham heeft gesloten; nieuwtestamentisch: Hij is een Vader die voor ons zorgt.
- 11 Tot aan de tiende plaag toe bleef de farao onverzettelijk (NBG: verhardde hij zijn hart) en liet hij zich niet overhalen Israël te laten gaan.
- 11.1 Daarmee was de farao niet de meerdere van God (wij kunnen Gods plannen nooit doorkruisen), want zijn onverzettelijkheid is uiteindelijk door God bewerkt (Exodus 4:21) – in die zin dat God de onwelwillende farao stijfde in diens hardnekkigheid.
 - 11.2 God heeft het verzet van de farao zo lang laten voortduren om iedereen ervan te doordringen dat Hij de enige echte God is (Ex.7:5) en dat tegenover Hem afgoden weerloos staan (12:12).

Opdracht-5: God kan dus iemand vastpinnen op diens keuze voor een dwaalweg. Dit geeft ons een speciale kijk op wat gaande is inzake abortus en euthanasie. Welke kijk? (zie Romeinen 1:24,26,28)

- 12 In opdracht van God heeft Mozes de Israëlieten voorschriften gegeven inzake offers, rein-onrein enz.
- 12.1 Deze voorschriften hadden drie functies, want ze fungeerden:
 - a) Als een afbeelding: daardoor werd Israël vertrouwd gemaakt met Christus' reddingswerk.
 - b) Als een scheidsmuur: daardoor werd Israël afgezonderd van de niet-gelovigen, en/of:
 - c) Als aanschouwelijk onderricht: daardoor werd Israël zicht gegeven op Gods geboden.
 - 12.2 Al hebben vele voorschriften van Mozes door Christus' komst hun geldigheid verloren, toch moeten we ze bestuderen. Want we kunnen onze winst doen met de bóódschap daarvan.

D Van Jozua tot David

- 13 De eerste stad die de Israëlieten onder leiding van Mozes' opvolger Jozua in Kanaän veroverden, was Jericho, dé oostelijke toegangspoort van het land. Daarna kregen ze van Jozua de opdracht dat ze van het verwoeste Jericho geen versterkte stad mochten maken met muren en poorten. Door deze stad onversterkt te laten wilde Jozua de Israëlieten de eeuwen door laten beseffen:
- 13.1 Dat ze in Kanaän waren gekomen, was een ongedacht geschenk van God geweest.
 - 13.2 Dat ze in Kanaän zouden blijven, hing alleen af van Gods bescherming.
- 14 Na Jozua's dood werden de verschillende streken van Israël telkens door vijanden geteisterd.
- 14.1 Op deze manier strafte God de Israëlieten voor hun herhaalde dienst van afgoden zoals Baäl en dwong Hij hen tot hernieuwde toewijding aan God.
 - 14.2 Als de Israëlieten zich inderdaad weer naar Hem omkeerden, bevrijdde God hen uit de macht van hun vijanden door een rechter te laten optreden (bijvoorbeeld: Otniël, Ehud, Debora en Barak, Gideon, Jefta, hogepriester Eli, Simson) – een bewijs dat God bereid is steeds opnieuw te vergeven, zelfs in het geval van ernstige overtredingen - áls we daar maar om vragen.

Opdracht-6:

- a) Ook al waren de rechters niet voorbeeldig, toch maakte God voor zijn plannen gebruik van hen. Wat bewijst dat over Gods macht (zie ook 15.2)?
- b) Wij belijden over God dat Hij almachtig is. Betekent dit dat God letterlijk alles kan?

- 15 Tweemaal staat in het boek Rechters de negatieve typering (zie 17:6; 21:25): 'In die tijd was er geen koning in Israël; iedereen deed wat in zijn eigen ogen goed was' (zie het dieptepunt 19:25-28).
- 15.1 De tijd van de rechters vroeg dus uiteindelijk om koningen als David en diens zoon Salomo, en dus om dé koning, Davids grote nakomeling Jezus Christus.
 - 15.2 En dan volgt het boek Ruth met allerlei schijnbare toevalligheden (2:3-4) en menselijke handelingen (3:1-5; 4:9-10), waardoor God in de chaotische tijd van de rechters de weg baande naar de komst van het koningshuis van David (4:17-22).

- 16 De eerste koningen waren Saul en David, beiden gezalfd door rechter Samuel (1 Sam.10:1; 16:13).
- 16.1 Saul koos al meer voor ongehoorzaamheid aan God; zo raadpleegde hij een tovenares.
 - 16.2 David leefde telkens weer afhankelijk van God (zo spaarde hij Saul 2x) en bleef daardoor de man naar Gods hart, ondanks zijn wandaad tegenover Batseba en Uria - waarvoor hij trouwens viervoudig (2 Samuel 12:5-6) heeft geboet: Batseba's zoon, Amnon, Absalom en Adonia.

Opdracht-7: Het is afschuwelijk wat we in 16.2 over David lezen; tegelijk is het vertroostend. Waarom?

II Historische hoofdlijn van het Oude Testament: Van David tot Nehemia

A David en Salomo

- 1 David heeft Jeruzalem/Sion tot hoofdstad van Israël gemaakt; Sion was oorspronkelijk een déél van de stad Jeruzalem: daar woonde de koning en was ook de tempel; al gauw heette heel de stad zo.
 - 1.1 De naam Jeruzalem of Sion heeft een bijzondere klank in de Bijbel, omdat daar de tempel stond en omdat God over deze stad rijke beloften heeft uitgesproken: Jeruzalem wordt het middelpunt van een eeuwig wereldrijk van vrede o.l.v. Davids zoon (bijv.: Jesaja 2:1-5).
 - 1.2 Uiteindelijk slaan deze beloften niet op de stad Jeruzalem in de staat Israël, want het aardse Jeruzalem als kerkelijk centrum is vervangen door het hemelse Jeruzalem (Galaten 4:24-26), waar Christus, het hoofd van de kerk, troont en wij staan ingeschreven (Filippenzen 3:20).
 - 1.3 In de oudtestamentische periode was het aardse Jeruzalem dus een voorproef van het hemelse Jeruzalem en tegelijk een garantie dat het hemelse Jeruzalem zeker zou komen op aarde.
 - 1.4 Zo waren ook Davids vele vazalstaten rond Israël een voorproef van de tijd dat Davids zoon, Christus, luisterrijk zou regeren op de nieuwe aarde (vergelijk: Zacharia 9:9-13).
- 2 David werd opgevolgd door zijn en Batseba's zoon Salomo; in opdracht van God heeft hij de tempel gebouwd, waarbij hij ook heidenen heeft ingeschakeld.
 - 2.1 Die tempel is verwoest door Nebukadnessar, koning van Babel (in 586 vóór Christus).
 - 2.2 Die is na de ballingschap herbouwd, gestimuleerd door de profeet Haggai (516 vóór Christus).
 - 2.3 Die is vernieuwd/uitgebreid door Herodes, koning namens de Romeinen (9 vóór Christus).
 - 2.4 Die is verwoest door de Romeinen (in 70 na Christus), als gevolg van het feit dat de tempel geen functie meer had sinds het sterven van Christus (vergelijk: Matteüs 27:51).

Opdracht-1: Als je 1 Koningen 8:10-11 vergelijkt met Handelingen 1:9, wat maakt dat gebeuren bij de inwijding van de tempel duidelijk over Christus' vertrek naar de hemel?

- 3 God heeft Salomo in overstelpende mate wijsheid en rijkdom gegeven (1 Koningen 3:5-14), maar:
 - 3.1 Hij verbond zich met vele heidense vrouwen (die fungeerden als bekrachtiging van politieke bondgenootschappen) en liet zich door hen overhalen tot afgoderij; als straf kondigde God Salomo toen aan dat zijn rijk van de twaalf stammen na z'n dood in twee rijken uiteen zou vallen.
 - 3.2 Hij legde het volk door zijn uitgebreide en weelderige hofhouding zulke zware lasten op dat het noordelijke deel van zijn rijk zich makkelijk liet verleiden om met hem te breken.
- 4 Na Salomo's dood en de scheuring hebben het noordelijke tienstammenrijk Israël en het zuidelijke tweestammenrijk Juda nog lang bestaan:
 - 4.1 Israël ± 210 jaar (931-722 vóór Christus), met 20 koningen uit 10 verschillende koningshuizen.
 - 4.2 Juda ± 350 jaar (931-586), met 20 koningen uit eenzelfde koningshuis, dat van David.

B Rechabeam en Jerobeam

- 5 Na Salomo's dood in 931 kwamen er twee koningen:
 - 5.1 Z'n zoon Rechabeam: hij regeerde over het zuidelijke tweestammenrijk Juda (de stammen Juda en Benjamin), met Jeruzalem als hoofdstad.
 - 5.2 Z'n vijand Jerobeam: hij regeerde over het noordelijke tienstammenrijk Israël (met name de stam Efraïm), met later Samaria als hoofdstad.
- 6 Als typering van de koningen van Israël keert telkens het refrein terug: "Hij deed wat slecht is in de ogen van de HEER en volgde het voorbeeld (of: brak niet met de zondige praktijken) van Jerobeam."
 - 6.1 Jerobeam had namelijk twee gouden stierkalveren opgesteld: één in Dan, in het uiterste noorden, en één in Betel, in het uiterste zuiden, op de weg naar Jeruzalem.
 - 6.2 Deze twee stierkalveren hadden de bedoeling om God zichtbaar te vertegenwoordigen - op een manier waarmee de heidenen vertrouwd waren; daarmee wilde Jerobeam bereiken dat z'n onderdanen niet meer naar de tempel in Jeruzalem zouden optrekken (1 Koningen 12:25-32).
 - 6.3 Daarmee maakte Jerobeam Israël ontrouw aan het tweede gebod, waarin God het verbod Hem te vereren met behulp van zelfvervaardigde beelden - met als gevolg dat ze uiteindelijk God kwijtraakten en tot afgoderij vervielen, met name door Baäl te vereren.

Opdracht-2: Hoe kunnen wij ons schuldig maken aan zonde tegen het tweede gebod?

- 7 In 2 Samuel t/m 2 Koningen én 1-2 Kronieken wordt beide keren de geschiedenis verteld van de koningen vanaf David, maar er is verschil:
 - 7.1 In 2 Samuel-Koningen wordt over Juda én Israël verteld; daarbij wordt brede aandacht gegeven aan het optreden van de profeten Elia en Elisa in het noordelijke tienstammenrijk Israël.
 - 7.2 In Kronieken wordt, na vele registers, alleen over het zuidelijke tweestammenrijk Juda verteld; daarbij wordt brede aandacht gegeven aan de tempel met z'n priesters en musicerende Levieten.

C Van Achab/Josafat tot de ondergang van Israël / Hizkia

- 8 Na de ondergang van Jerobeams huis kwam tenslotte Achab aan het bewind in Israël (1 Kon.16:29):
- 8.1 Hij trouwde met Izebel, koningsdochter uit Sidon, hét centrum van de dienst van de afgod Baäl (van wie ze geloofden dat die middels regenbuien voor vruchtbaarheid zorgde).
 - 8.2 Hij kreeg van Elia als Gods straf voor z'n Baäldienst te horen dat er geen regen meer zou vallen.
 - 8.3 Hij werd gedood tijdens een veldtocht; z'n familie werd later omgebracht door Jehu.
- 9 Aan Elia's optreden als profeet in Israël is op een bijzondere manier een einde gekomen:
- 9.1 God heeft Elia tijdens een hevig onweer in een wagen van vuur met paarden van vuur (= als het ware met militaire eer) naar de hemel gehaald (2 Koningen 2:11).
 - 9.2 Daardoor bemoedigde God de gelovigen en waarschuwde Hij de ongelovigen dat de overwinning niet lag bij Achabs huis en ook niet bij Baäl, maar bij God met zijn beloften en bedreigingen.

Opdracht-3: De gang naar de hemel van Elia en die van Christus hebben een verschillende betekenis voor ons. Geef dat eens aan.

- 10 In de tijd van Achab en Elia was Josafat koning in Juda; hij diende God zoals z'n voorvader David.
- 10.1 Hij liet een zoon trouwen met Atalja, dochter van Achab en Izebel, en werkte met hen samen.
 - 10.2 Zo'n tien jaren na Josafat greep Atalja naar de macht; na enkele jaren werd o.l.v. de hogepriester een staatsgreep gepleegd: de 7-jarige Joas werd koning en Atalja werd gedood.
- 11 Elia's opvolger heeft de huidvraat genezen van Naäman, generaal van het vijandige Aramese leger.
- 11.1 Elisa wees Naämans giften af om duidelijk te maken aan Naäman dat Gods gunst gratis is.
 - 11.2 Voor Israël betekende Naämans genezing een waarschuwing dat ze hun voorrechten konden kwijtraken aan buitenstaanders en een aansporing om zich aan Gods verbond te houden.
- 12 Onder Jerobeam II, nakomeling van Jehu, kondigde Jona Israëls laatste opbloei aan (2 Kon.14:25).
- 12.1 Ondanks deze bloei bleef de verering van Jerobeams stierkalf in Betel en van Baäl en Moloch doorgaan - bestreden door Amos (die bijv. optrad in Betel) en Hosea (wiens huwelijk met een hoerige vrouw dienst moest doen als voorbeeld van Gods omgang met het ontrouwe Israël).
 - 12.2 In 722 werd Israël met de hoofdstad Samaria door Assur veroverd en werd de toplaag van de bevolking weggevoerd; wie achterbleven vermengden zich grotendeels met de heidense kolonisten die Assur daarheen stuurde, met als gevolg dat het volk van de Samaritanen ontstond.
- 13 Met Juda stond het er toen godsdienstig niet beter voor, want daar heersten goddeloze koningen als Uzzia (hij wilde een reukoffer brengen in de tempel) en Achaz (hij offerde een zoon aan Moloch).
- 13.1 Maar Hizkia heropende de tempel, hervormde de eredienst en vierde het pesachfeest.
 - 13.2 Eens werd hij ziek, waarna Jesaja hem aankondigde dat God hem nog 15 jaar zou laten leven; als bevestiging liet God de schaduw van de zonnewijzer tien graden/traptreden teruggaan.
 - 13.3 Later mocht Jesaja profeteren dat God Jeruzalem zou beschermen tegen Sanherib van Assur.

D Van Josia tot Nehemia

- 14 De ondergang van Juda werd een tijd vertraagd door koning Josia (2 Koningen 22-23):
- 14.1 Hij restaureerde de tempel, waarbij een wetboek werd gevonden, het boek Deuteronomium.
 - 14.2 Ontsteld door de inhoud hervormde hij de eredienst en vierde hij een groots pesachfeest.
 - 14.3 Hij vernietigde alle heidense heiligdommen maar ook het heiligdom van Jerobeam in Betel.
- 15 Na Josia was Juda telkens ontrouw aan God, ondanks het optreden van een profeet als Jeremia; als straf hiervoor bracht God Juda al meer in de macht van Nebukadnessar, de koning van Babel.
- 15.1 Vanaf 605 liet hij in drie fasen de toplaag van de bevolking wegvoeren naar Babel (waar de profeten Ezechiël en Daniël optraden), om zo opstanden voorgoed te voorkomen.
 - 15.2 Zo maakten de eeuwen geschiedenis van Juda duidelijk dat Juda's profeten, priesters en koningen niet in staat waren een rijk te stichten van blijvende vrede met God en met mensen.
- 16 God bleef trouw, want Hij zorgde ervoor dat 2x een groep ballingen terugkeerde naar Juda.
- 16.2 De eerste groep keerde in 538 terug, met instemming van koning Cyrus (Ezra 1-2); die groep:
 - stond onder leiding van Zerubbabel, afstammeling van David, en van hogepriester Jozua;
 - werd gestimuleerd door de profeten Haggai en Zacharia;
 - begon (70 jaar na 605) met de herbouw van de tempel, die pas na 15 jaar werd voltooid.
 - 16.2 De tweede groep keerde 80 jaar later terug, in 458, en stond onder leiding van Ezra (Ezra 7):
 - hij was priester en schriftgeleerde; hij begon met de herbouw van Jeruzalems muren;
 - later stond Nehemia hem bij; die was schenker bij de koning maar mocht als stadhouder naar Juda en voltooide de herbouw van Jeruzalems muren, ondanks tegenwerking.
 - 16.3 Niet iedereen keerde terug; zo bleven Ester en haar familie in ballingschap

Opdracht-4:

- a Hoe lukte het Nehemia om overeind te blijven? (zie Nehemia 5:19; 6:14; 13:14,22b,29)
- b Net als Prediker hebben wij te maken met de spanning tussen Gods belofte en de harde werkelijkheid; zijn wij in die spanning verder gekomen dan Prediker? (vergelijk: Romeinen 8:22)

I-II Historische hoofdlijn v. het Oude Testament: Van Abraham tot Maleachi

C. van der Leest, 2015; ik heb de jaartallen ontleend aan twee chronologische kaarten van:
John C. Whitcomb: Old Testament Patriarchs and Judges, 1965; Old Testament Kings and Prophets, 1966

2065 2050	Abrahams zn Isaak geboren	Eli in Silo Jefta (300 jaar na intocht, Rechters 11:26)	1100 1087	
2005 2000	Esau en Jakob geboren	Eli overleden; ark bij Filistijnen Simson	1067 1050 1043	Samuel Saul→ koning
1950			1011 1000	Saul †; David→ koning
1900	Jozef verkocht		971 966	Salomo→ koning Tempelbouw begonnen
1875 1850	Jakob + gezin naar Egypte: (430 j. vr uittocht, Ex.12:40)	Judea, = 2 stammen Verdeling van Israel: Rechabeam→ koning	931 900	Israël, = 10 stammen Verdeling van Israel: Jerobeam→ koning
1800	Jozef overleden	Josafat→ koning	± 874	Achab→ koning; Elia
1730 =====	Nw.farao onbekend mt Jozef	Atalja→ koningin Joas→ koning, o.l.v. Jojada	841 835	Elisa begint als profeet Jehu doodt kon. Joram
1525 1500	Mozes geboren	Amazia; Uzzia	800 782	Jerobeam II→ koning profeten Jona, Amos
1450			750	
1445	Uittocht: 430 jr na 1875 en 480 jr vr tempel, 1Kon.6:1			
1405 1400	Intocht van Kanaän	Achaz; Hizkia (Assyr.Sanherib) profeten Hosea, Micha, Jesaja Zuidelijke Judea Manasse→ koning	722 700 686	Einde noordelijk rijk door de Assyriërs Zuidelijke Judea
1373 1350	Rechter Otniël	Josia→ koning Nahum, Zefanja, Habakuk Jeremia begint als profeet Eerste wegvoering door:	650 640	Boekrol gevonden
1316 1300	Rechter Ehud	Verwoesting van Jeruzalem: Ezechiël + Jeremia en Daniël	627 605 600 586	Babyloniërs incl.Daniël door de Babyloniërs o.l.v. Nebukadnessar
1250			550 539 538 536 516 500	Cyrus→ Perz.koning Val van Babylon Zerubbabel en Jozua 70 jaar na 605 Haggai, Zacharia
1237	Debora en Barak	Eerste terugkeer Tempelherbouw begonnen: Tempelherbouw voltooid Herbouw van de tempel		
1200 1191	Gideon	Ester wordt koningin:	478	bij Ahasveros = Xerxes
1150		Tweede terugkeer Nehemia herbouwt muren,440	458 450 ± 425	Ezra Maleachi

IIIA De relevantie van het Oude Testament

Aa 'Het Oude Testament is weinig/niet relevant voor ons.'

- 1 Marcion (plm. 160 overleden) zei in feite: 'Weg met het OT':
 - 1.1 OT: scheppende/wraakzuchtige/joodse God; hiertegenover NT: hemel/liefde/mensheid.
 - 1.2 Marcions consequentie: selectie uit het NT, m.n. negatief tegenover Paulus.
= Foute tegenstelling: - OT: Gods liefde: Exodus 34:6-7 = 1°; Jesaja 49:14-16; Ezechiël 33:11.
- NT: buitenste duisternis (Jezus) + vuurpoel (Openbaring).
Exodus 34:6-7: (...) Een God die liefdevol is en genadig, geduldig, trouw en waarachtig, die duizenden geslachten zijn liefde bewijst, die schuld, misdaad en zonde vergeeft (...).
Jesaja 49:15-16: Kan een vrouw haar zuigeling vergeten of harteloos zijn tegen het kind dat zij droeg? Zelfs al zou zij het vergeten, ik vergeet jou nooit. Ik heb je in mijn handpalm gegrift (...).
Ezechiël 33:11: 'Zo waar ik leef – spreekt God, de HEER – de dood van een slecht mens geeft me geen vreugde, ik wil dat hij een andere weg inslaat en in leven blijft (...).'
- 2 Maar ook tegenwoordig wordt wel gezegd: OT is minder belangrijk voor het geloofsleven dan het NT:
 - 2.1 De context staat ver van ons af: leven in één land; onderlinge verhoudingen; aardgericht enz.
 - 2.2 We komen daarin Christus niet in levende lijve tegen.
= Onrecht aan het OT; de theoloog Van Ruler overdreef zelfs: 'Het NT is een leeswijzer bij het OT.'

Opdracht-1: Bespreek met elkaar wat jij aan het Oude Testament hebt.

Ab Het Oude Testament is relevant voor ons!

- 3 Dat zeggen we bij voorbaat, op grond van:
 - 3.1 Hoe Christus met het OT omgaat, bijvoorbeeld:
 - Matteüs 22:37-39 is ontleend aan: Deuteronomium 6:5 + Leviticus 19:17-18.
 - Matteüs 19:3-8, waar Jezus Genesis 1-2 citeert voor zijn visie op het huwelijk.
 - 3.2 Wat de apostel Paulus ons over het OT voorhoudt:
 - Romeinen 15:4: Alles wat vroeger is geschreven, is geschreven om ons te onderwijzen, opdat wij door te volharden en door troost te putten uit de Schriften zouden blijven hopen.
 - 2 Timoteüs 3:16-17: Elke schrifttekst is door God geïnspireerd en kan gebruikt worden om onderricht te geven, om dwalingen en fouten te weerleggen, en om op te voeden tot een deugdzzaam leven, zodat een dienaar van God voor zijn taak berekend is en voor elk goed doel volledig is toegerust.
 - 4 Nadenkend over Genesis 1-3 krijgen we een heel eigen zicht op:
 - 4.1 Onszelf: schepsel van God, door God gewild = we zijn iemand, dus niet: toeval/zinloos/'varken'.
 - 4.2 Onze seksualiteit: - Man-vrouw, dus geen evenwaardige alternatieven.
- Huwelijk, dus: geen vrije seks; samen Gods beeld, dus: evenwaardig.
 - 4.3 De wereld: - Gods schepsel; daarin zijn glorie/macht/wijsheid, bv. Psalm 104, dus natuurliefde!
- Dus: geen opdeling in een gewijd/godsdienstig én ongewijd/alledaags terrein.
 - 4.4 Onze taak in wereld: beheren/ontwikkelen; daarom: aardappels poten/fietsen maken = liturgie.
 - 4.5 De macht van de zonde: - Storingen in 4.1 (haat), 4.2 (strijd), 4.3 (scheefgroei) + 4.4 (dorens).
- Maar nog altijd geldt: deze wereld = Gods wereld.
 - 5 Nadenkend over andere oudtestamentische teksten krijgen we een heel eigen zicht op:
 - 5.1 Medemenselijkheid, bijvoorbeeld tegenover doven en blinden, Leviticus 19:14.
 - 5.2 Persoonlijke aansprakelijkheid, bijvoorbeeld: Deuteronomium 22:8: balustrade op plat dak.
 - 5.3 Sociale empathie/gerechtigheid, bijv.: Leviticus 19:9-10; 25:25-46; Amos 5:10-15; Micha 6:8.
 - 5.4 Natuurbeheer, bijv.: Deuteronomium 25:4 + Spreuken 12:10, want dieren zijn medeschepsel.
 - 5.5 Levenskunst, bijv. Prediker 2:22-24 en 9:7-10a: zie de ellende onder ogen maar ook het goede.
- 4-5 = Het OT reikt ons wijsheid aan voor onze beleving van de wereld en voor onze levenspraktijk.

Opdracht-2: Bespreek samen deze twee stellingen:

- a Als je God echt wilt dienen, moet je je beroep opzeggen en in/voor de kerk gaan werken.
- b Vele christenen leven doordeeweeks, in elk geval grotendeels, geseclariseerd (= God-loos) doordat ze veel te weinig rekening houden met het Oude Testament.

IIIB Christus in het Oude Testament

- 1 Bij voorbaat zeggen we dat we door het OT Christus leren kennen, op grond van:
 - Johannes 5:39: (Jezus tegen de joodse leiders) 'U bestudeert de Schriften en u denkt daardoor eeuwig leven te hebben. Welnu, de Schriften getuigen over Mij.'
 - Lucas 24:25-27,44-47: 'Hebt u dan zo weinig verstand en bent u zo traag van begrip dat u niet gelooft in alles wat de profeten gezegd hebben? Moest de messias al dat lijden niet ondergaan om zijn glorie binnen te gaan?' Daarna verklaarde Hij hun wat er in al de Schriften over Hem geschreven stond, en Hij begon bij Mozes en de Profeten (...) 'Toen Ik nog bij jullie was, heb Ik tegen jullie gezegd dat alles wat in de Wet van Mozes, bij de Profeten en in de Psalmen over Mij geschreven staat in vervulling moest gaan.' Daarop maakte Hij hun verstand ontvankelijk voor het begrijpen van de Schriften. Hij zei tegen hen: 'Er staat geschreven dat de messias zal lijden en sterven, maar dat Hij op de derde dag zal opstaan uit de dood.'

- 2 In het OT staat regelrechte profetieën, waardoor God al verder inzoomt op de komst van Christus: [Die profetieën hebben iets raadselachtigs, zeker voor de mensen vóór Christus, 1 Petrus 1:10-12]
- Genesis 3:15 (God tegen de slang [= de duivel] over Eva): Vijandschap sticht Ik tussen jou en de vrouw, tussen jouw nageslacht en het hare, zij verbrijzelen je kop, jij bijt hen in de hiel.
 - Genesis 12:3 (God tegen Abram, ± 2100 vóór Christus): Ik zal zegenen wie jou zegenen, wie jou bespot, zal Ik vervloeken. Door jou zullen alle volken op aarde gezegend worden.
 - Genesis 49:10 (Jakob tegen zoon Juda, ± 1900 vóór Christus): In Juda's handen zal de scepter blijven, tussen zijn voeten de heersersstaf, totdat hij komt die er recht op heeft, die alle volken zullen dienen.
 - 2 Samuël 7:16 (Natan tegen David, uit Juda, ± 1000 vóór Christus): Jou stel ik in het vooruitzicht dat je koningshuis eeuwig zal voortbestaan en je troon nooit zal wankelen.
 - Jesaja 9:5-6 (± 700): Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven; de heerschappij rust op zijn schouders. Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman, Goddelijke held, Eeuwige vader, Vrededorst. Groot is zijn heerschappij, aan de vrede zal geen einde komen. Davids troon en rijk zijn erop gebouwd, ze staan vast, in recht en gerechtigheid, van nu tot in eeuwigheid. Daarvoor zal Hij zich beijveren, de HEER van de hemelse machten.
 - Jesaja over de dienaar van de HEER, bijvoorbeeld 53:4-10 (± 700 vóór Christus): Hij was het die onze ziekten droeg, die ons lijden op zich nam (...) Om onze zonden werd hij doorboord, om onze wandaden gebroken. Voor ons welzijn werd hij getuchtigd, zijn striemen brachten ons genezing (...); de wandaden van ons allen liet de HEER op hem neerkomen (...) Als een schaap dat naar de slacht wordt geleid, deed hij zijn mond niet open (...) Hij werd verbannen uit het land der levenden, om de zonden van mijn volk werd hij geslagen (...) Zijn laatste rustplaats was bij de rijken(...) Hij offerde zijn leven voor hun schuld, om zijn nageslacht te zien en lang te leven.
 - Zacharia 3:8-10 (± 500 vóór Christus): (...) Ik zal mijn dienaar sturen, de telg aan de stam van David (...) en in één enkele dag zal Ik dit land reinigen van alle schuld. Op die dag – spreekt de HEER van de hemelse machten – zullen jullie elkaar uitnodigen onder de wijnrank en onder de vijgenboom.
 - Lucas 1:31-33 (de engel Gabriël tegen Maria): Luister, je zult zwanger worden en een zoon baren, en je moet hem Jezus noemen. Hij zal een groot man worden en Zoon van de Allerhoogste worden genoemd, en God, de Heer, zal Hem de troon van zijn vader David geven. Tot in eeuwigheid zal Hij koning zijn over het volk van Jakob, en aan zijn koningschap zal geen einde komen.

1 Petrus 1:10-12: Wat die redding inhoudt, trachtten de profeten te achterhalen toen ze profeteerden over de genade die u ten deel zou vallen. Zij probeerden vast te stellen op welke tijd en op welke omstandigheden Christus' Geest, die in hen werkzaam was, doelde toen deze hun zei dat Christus zou lijden en daarna in Gods luister zou delen. Er werd hun geopenbaard dat deze boodschap niet voor henzelf bestemd was maar voor u, en nu is deze boodschap u verkondigd door hen die u het evangelie hebben gebracht, gedreven door de heilige Geest die vanuit de hemel werd gezonden. Het zijn geheimen waarin zelfs engelen graag zouden doordringen.

- 3 In het OT staan ook indirecte profetieën: uitspraken over David of zijn huis die later ook op Davids zoon, Jezus Christus, worden betrokken (aangeduid door het teken: →):

- Jesaja 7:14: (Jesaja tegen koning Achaz die belegerd werd door vijanden) De Heer zelf zal u een teken geven: de jonge vrouw is zwanger, zij zal spoedig een zoon baren en hem Immanuel noemen.' → Matteüs 1:22-23.
- Psalm 2: 1-2 → Handelingen 4:25-27: Sanhedrin, Herodes en Pilatus keren zich tegen Jezus.
Psalm 2:7 → Handelingen 13:33; Hebreeën 1:5; 5:5: Jezus tot leven verwekt en zo hogepriester geworden.
Psalm 2:8-9 → Openbaring 2:26: Jezus' volgelingen delen in zijn macht.
- Psalm 16:8-11 → Handelingen 2:25-28,31; 13:34-35.
- Psalm 22:12-17 → Jezus' situatie aan het kruis, met allerlei details:
Psalm 22:2 → Matteüs 27:46 = Marcus 15:34: Jezus' roep aan het kruis.
Psalm 22:19 → Matteüs 27:35 = Marcus 15:24 = Lucas 23:34 = Johannes 19:24: verdeling van Jezus' kleren.
Psalm 22:23 → Hebreeën 2:12: Christus noemt ons zijn broeders en zusters.

- 4 In het OT zijn de offers en andere gebruiken een uitbeelding van Christus' werk:

4.1 De offers:

- De dieren kregen de doodstraf die de mens om z'n ongehoorzaamheid aan God verdiend had.
- God vond die offers voldoende want ze waren een voorproef v. het beslissende offer: Christus; dus: als je i.h. OT offers tegenkomt, moet je aan Christus denken, Hebreeën 7:26-27; 10:11-14.

4.2 Het verschil tussen reine en onreine dieren, zie Leviticus 11; Deuteronomium 14:3-21.

- God gaf daarmee aan dat Hij een afschuw heeft van wat met dood en verderf te maken heeft.
- Dus: God is uit op het léven van zijn kinderen, zoals Hij later heeft bewezen door Christus uit de dood te laten opstaan, zie Deuteronomium 14:1-2.

[Dit verschil was ook een scheidsmuur waardoor Israël werd afgezonderd van de niet-gelovigen]

- 5 Israëls geschiedenis richt telkens onze aandacht op de komst van Christus:

- 5.1 - Ondanks alle rampen werd Israël nooit uitgeroeid: denk aan de tijd van Jozef, Jeremia, Ester; - daardoor bleef de weg naar de komst van Christus steeds open.
- 5.2 - De profeten, priesters en koningen hadden vele tekorten en brachten niet het nieuwe paradijs; - dat maakte duidelijk dat er een profeet, priester en koning nodig was die z'n taak perfect kon uitvoeren en ons wel het nieuwe paradijs kan brengen, Christus dus.
- 5.3 - Israël is bevrijd uit Egypte en later uit de Babylonische ballingschap; - dat was een voorproef van onze bevrijding door Christus uit de macht van het kwaad.

Opdracht-3: Bespreek met elkaar:

- a Hoe David en Salomo gefaald hebben en waarin Christus hen als koning overtrof en overtreft.
- b Waarin Christus de oudtestamentische profeten overtrof.

Opdracht-4: Soms zijn mensen er kritisch over dat in de kerk zo veel aandacht aan Christus gegeven wordt, want: 'Het gaat toch om God?!' Wat valt hiervan te zeggen?

[Zie www.corvanderleest.nl, m.n. in de rubriek 'Bijbel en gebed': 'Biddend en mediterend Christus eren', waarin 35 namen en titels van Christus vermeld worden]

IV Vier lastige thema's uit het Oude Testament

A Polygamie

- 1 In het Oude Testament is herhaaldelijk sprake van polygamie:
 - 1.1 Abraham met Sara en Hagar (Genesis 16:1-3).
 - 1.2 Jakob met Lea + Lea's slavin en Rachel + Rachels slavin (Genesis 29:21-28; 30:1-4; 9-10).
 - 1.3 Elkana met Peninna en Hanna (1 Samuel 1:1-2).
 - 1.4 David met vele vrouwen (2 Samuel 3:2-5; 5:13).
 - 1.5 Salomo met heel veel vrouwen (1 Koningen 11:1-8).Geen van deze personen is ooit door God een verwijt gemaakt; doet dat geen afbreuk aan het gezag van de Bijbel met betrekking tot huwelijkszaken?
- 2 De vermelding en zelfs stilzwijgende acceptatie van polygamie betekent nog geen goedkeuring ervan:
 - 2.1 De rechteloosheid van de vrouw wordt in Mozes' wetten ingedamd:
 - a Exodus 21:7-11: is een Israëlitische slavin de (bij)vrouw van iemand, dan mag hij haar niet doorverkopen en moet hij haar even goed behandelen als z'n 'vrije' vrouw.
 - b Deuteronomium 21:10-17: wordt een krijgsgevangen meisje iemands (bij)vrouw, dan mag ze later niet doorverkocht worden en evenmin tot slavin gedegradeerd worden; de zoon van een favoriete vrouw mag bij de erfenis niet voorgetrokken worden boven de zoon van de niet-favoriete vrouw.
 - 2.2 Geen van de polygame huwelijken uit het Oude Testament wordt positief getekend; er is juist sprake van: haat en nijd (1.1-1.3); verkrachting en moord (1.4); verleiding tot afgoderij (1.5).
- 3 Hoe we polygamie moeten beoordelen, blijkt uit Genesis 2-3:
 - 3.1 De manier waarop God Adam en Eva bij elkaar heeft gebracht (Genesis 2:18-24), geeft aan wat Gods oorspronkelijke bedoeling was met het onderscheid van man en vrouw: dat één man en één vrouw in liefde en trouw met elkaar verbonden zijn. Monogamie is dus de huwelijksnorm. Het Oude Testament eindigt dan ook met het monogame huwelijk (Maleachi 2:13-16).
 - 3.2 Het monogame huwelijk werd ondergraven door de opstand van de mens in het paradijs (Genesis 3:12!); Gods straf lag in het verlengde hiervan (3:16 NBG; de betekenis hiervan wordt duidelijk als we zien hoe 'begeerte' en 'heersen' voorkomen in 4:7 NBG; God kondigt concurrentie aan tussen man + vrouw: zij probeert hem naar haar hand te zetten maar hij onderdrukt haar).

Opdracht-1: In Afrika kwam voor dat een man met 3 vrouwen als christen gedoopt wilde worden. Wat moet je dan als zendeling eisen inzake de vrouwen die de dopeling na de eerste erbij genomen heeft?

B Het uitroeien van de bewoners van Kanaän

- 1 Israel heeft van God de opdracht gekregen om bij de verovering van Kanaän alle bewoners uit te roeien (Deuteronomium 7:1-2 en 20:16-17). Daarvoor worden twee motieven genoemd:
 - 1.1 Die volken hebben zich eeuwen lang schuldig gemaakt aan ernstige wandaden, zoals seksuele uitpattingen in de dienst van Baäl en Asjera en de kinderoffers aan Moloch (Leviticus 18:24-25; 20:23; Deuteronomium 9:4-5; vergelijk Genesis 15:16). De Israëlieten hebben bij dit doden van mensen dus gefungeerd als beulen die Gods straf uitvoerden.
 - 1.2 God wilde voorkomen dat de Israëlieten door die heidense volken verleid zouden worden tot de dienst van dezelfde afgoden met alle wandaden van dien (Deuteronomium 7:3-5; 20:18).
- 2 Inderdaad hebben de Israëlieten blijkens het boek Jozua vele dorpen en steden uitgemoord - overeenkomstig Gods opdracht aan hen. Maar daarbij moet bedacht worden:
 - 2.1 Die opdracht tot uitroeien was qua tijd en omvang beperkt van aard: alleen bij hun intocht van Kanaän en alleen tegenover de bewoners daarvan hebben de Israëlieten opdracht gekregen meedogenloos op te treden; in andere militaire situaties moesten ze beginnen met diplomatieke middelen (Deut.20:10-15) - met als uitzondering de Amalekieten (Ex.17:8-16; 1 Sam.15:1-3).
 - 2.2 In de praktijk was de uitroeiing van Kanaäns bewoners niet totaal, maar bleven velen in leven:
 - a deels vanwege Gods strategie, want Hij wilde door een al te snelle verdwijning van de oude bevolking voorkomen dat het land zou verwilderen (Deuteronomium 7:22).
 - a deels vanwege Gods pedagogiek, want Hij wilde door de blijvende aanwezigheid van heidenen de Israëlieten te testen in hun toewijding aan Hem (Rechters 2:22-23);
 - b deels door de laksheid van de Israëlieten, want telkens waren ze nalatig (Rechters 2:2);
 - c deels als straf van God, want doordat de heidenen niet uitgeschakeld werden, gingen de Israëlieten hun afgoden vereren, met alle goddelijke straffen van dien (Rechters 2:3).
 - 2.3 Intussen blijft onze moeite met deze genocide door de Israëlieten onveranderd bestaan, maar:
 - a Die moeite is wel wat hypocriet, want ook wij kennen het dat verwerpelijke regeringen/groepen militair keihard bestreden worden; denk aan het optreden van de geallieerden tegen nazi-Duitsland en aan de militaire acties tegen ISIS.
 - b Die moeite heeft ermee te maken dat we vaak geneigd zijn de ernst van de zonde (in dit geval van de heidense wandaden in Kanaän) te bagatelliseren.
 - 2.4 We kunnen onze moeite hiermee uiteindelijk loslaten als we eraan vasthouden dat Gods barmhartigheid en rechtvaardigheid per definitie altijd met elkaar in balans zijn.

Opdracht-2: Waarom zijn de uitroei-teksten uit de Bijbel fundamenteel anders dan die uit de Koran?

C De wraakpsalmen

- 1 In de psalmen doen de dichters sterke uitspraken over allerlei ellende die ze de vijand toewensen, bijvoorbeeld: Psalm 58:7-12; 69:23-29; 109:6-20; 137:8-9; 139:19-22.
 - 1.1 Vaak wordt een tegenstelling gezien tussen het Oude Testament en het Nieuwe Testament:
 - a Het OT zou van een lager godsdienst peil zijn, vol wraakzucht en uit zijn op bloedvergieten.
 - b Het NT zou van een hoger godsdienstig peil zijn, vol vergevingsgezindheid en liefde: Christus.
 - 1.2 Deze tegenstelling is onjuist:
 - a Christus heeft zijn opdracht tot liefde in Matteüs 5:44 ontleend aan het OT, Levit.19:14-18.
 - b Ook het NT bevat krasse taal over Gods vijanden (Matteüs 8:12;18:6; Handelingen 13:10-11; Galaten 1:8; Openbaring 20:15; 21:8).
- 2 Wel is waar dat de wraakpsalmen bij een andere fase horen van Gods geschiedenis met zijn volk:
 - 2.1 In die psalmen is koning David of een van zijn opvolgers aan het woord; ze zijn dus geen persoonlijke uitingen van wraak; er wordt gesproken namens de gemeenschap.
 - 2.2 Daarin verwoordt de dichter niet wat hij zélf de vijand wil aandoen, maar impliciet beroept hij zich op Gods beloften: "U hebt beloofd dat wij heer en meester zullen zijn in Kanaän maar nu is de vijand de baas; uw belofte is nu geen werkelijkheid. Doe ons recht en schakel de vijand uit!"
- 3 In het NT leven we in een andere situatie:
 - 3.1 De gelovigen wonen niet meer samen in één beloofd land maar verspreid over de hele wereld.
 - 3.2 In die wereld moet koren en onkruid (gelovigen + ongelovigen) samen opgroeien tot de tijd van de oogst (de laatste rechtszaak; Mat.13:24-30,36-43). Daar moeten we niet op vooruitgrijpen.
 - 3.3 = Wij leven in de tijd van Gods geduld (2 Petrus 3:9): God geeft iedereen de kans om tot inkeer te komen; daarom moeten ook wij nooit iemand vastpinnen op het slechte dat die ooit heeft gedaan en dus niemand definitief afschrijven. In deze tijd van Gods geduld moeten we de vijand verlegen maken met onze goedheid; wie weet verandert die daardoor (Spreekwoorden 25:21-22 = **Romeinen 12:20-21**: Als uw vijand honger heeft, geef hem dan te eten, als hij dorst heeft, geef hem dan te drinken. Dan stapelt u gloeiende kolen op zijn hoofd. Laat u niet overwinnen door het kwade, maar overwin het kwade door het goede).
- 4 Dat betekent niet dat we in deze tijd moeten berusten in het kwaad, het kwaad moeten toedekken.
 - 4.1 Zonde blijft zonde en moet ook als zodanig aangewezen worden, inclusief dat je je er kwaad over kunt maken, zie C.1.2.b.
 - 4.2 Ook verklaart Paulus nadrukkelijk dat de overheid het zwaard niet voor niets voert, nml. om wie het slechte doet zijn verdiende straf te geven en om zo Gods toorn te tonen, Romeinen 13:4.
 - 4.3 Als wij tegenwoordig de wraakpsalmen zingen, heeft dat dan ook twee doelstellingen:
 - a We vragen daardoor God dat Hij de macht van het kwaad in deze wereld stuit, hoe dan ook – maar niet dwingend, in het besef dat we geduldig moeten zijn totdat Gods tijd aanbreekt, Openbaring 6:9-11.
 - b We spreken daardoor hartstochtelijk ons verlangen ernaar uit dat aan alle onrecht en ellende een einde komt en dat het rijk van allesomvattende vrede en welzijn gaat aanbreken.

Opdracht-3: Hoe kunnen we Christus' oproep tot toegeeflijkheid (Matteüs 5:39) combineren met Paulus' keuze om op z'n strepen te staan (Handelingen 16:37)?

D De geldigheid van de geboden uit de wet van Mozes

- 1 In opdracht van God heeft Mozes een grote verscheidenheid aan geboden gegeven aan Israël:
 - 1.1 Morele geboden, bijvoorbeeld het 5^e -10^e gebod of Leviticus 19:14-18 over de naastenliefde.
 - 1.2 Geboden inzake offers, waarbij dierenbloed werd vergoten (bijvoorbeeld Leviticus 1-7).
 - 1.3 Geboden inzake rein en onrein eten, die een scheidsmuur oprichtten richting de heidenen (Leviticus 11; Deuteronomium 14:3-21).
 - 1.4 Geboden inzake feesten, die herinnerden aan episoden uit Gods geschiedenis met Israël en/of verbonden waren met de seizoenen (Leviticus 23; 25).
 - 1.5 Geboden waarin de doodstraf wordt bepaald voor ernstige overtredingen van Gods wet - overtredingen die bij ons voor het merendeel zelfs buiten de strafwetgeving vallen (Deuteronomium 13:2-6; 17:2-13; 19:16-21; 21:18-21; 22:20-27; 24:7).
- 2 Christus heeft verklaard dat "Zolang de hemel en de aarde bestaan, blijft elke jota, elke tittel in de wet van kracht" (Matteüs 5:18). We mogen dus nooit op eigen gezag mozaïsche geboden afschaffen. God zelf moet ons duidelijk maken hoe wij met die geboden moeten omgaan. En dan blijkt dat door Christus' komst op aarde fundamentele veranderingen zijn ingetreden, met als gevolg dat vele mozaïsche geboden voor ons niet meer van toepassing zijn.
 - 2.1 Goed en kwaad zijn onveranderd gebleven:
 - a Door de komst van Christus is het onderscheid tussen moreel goed en kwaad niet veranderd; vandaar dat bijvoorbeeld de apostel Paulus het 6^e tot 10^e gebod zonder enige toelichting als gezaghebbend aanhaalt (Romeinen 13:8-9).
 - b Intussen is waar dat er mozaïsche geboden zijn die een morele inhoud hebben maar die toch om een eigentijdse toepassing vragen; zie bijvoorbeeld de geboden inzake oorlogsvoering (Deuteronomium 20:19-20; vergelijk 2 Koningen 3:19,27).

- 2.2 Het beslissende bloed is gevloeid:
 - a Omdat Christus zijn verzoenend bloed heeft laten vloeien, zijn de dierenoffers en alle handelingen met dierenbloed overbodig geworden (Hebreeën 9:11-10:10). Daarom kunnen we de desbetreffende mozaïsche geboden naast ons neerleggen.
 - b Intussen blijft de bóódschap van die geboden onveranderd gelden: het kan pas weer goed worden tussen God en mens, als er geboet wordt voor de menselijke ongehoorzaamheid.
- 2.3 De werkelijkheid is gekomen:
 - a Omdat met de verschijning van Christus de werkelijkheid is gekomen (Hebreeën 9:1-12), is de tijd van de schaduwen voorbij, de tijd dat Christus' werk moest worden uitgebeeld door het onderscheid tussen rein en onrein en door feesten (Kolossenzen 2:16-17). Daarom zijn we niet meer gebonden aan de desbetreffende mozaïsche voorschriften.
 - b Intussen blijft de bóódschap van die geboden onveranderd gelden: als gelovigen moeten we volop aandacht hebben voor alles wat God ons door Christus aan geschenken geeft.
- 2.4 Gods verbond is wereldwijd geworden:
 - a Omdat Christus zijn leerlingen opdracht gegeven heeft aan de hele wereld het evangelie door te geven (Matteüs 28:18-20; Marcus 16:15-16; Handelingen 1:8), is aan de afzondering van Gods volk een einde gekomen (Efeziërs 2:11-18) en zijn de gelovigen niet meer gebonden aan de geboden inzake rein en onrein (Marcus 7:14-19; Handelingen 10:10-17) die een scheidsmuur oprichtten tussen gelovigen en ongelovigen (Handelingen 10:28a).
 - b Intussen blijft de bóódschap van die scheiding-makende geboden onveranderd gelden: als gelovigen moeten we ons ver houden van alles wat strijdig is met het leven als kind van God (2 Korintiërs 6:14-18).
- 2.5 De doodstraf is twijfelachtig geworden:
 - a De gelovigen wonen niet meer samen in eenzelfde gebied (wat om uniformiteit vroeg in denken en leven); ook is het een feit dat volgens Christus' woord koren en onkruid nu samen dienen op te groeien, profiterend van Gods geduld (zie C,3.2-3.3).
Uit dit alles moeten we afleiden: de geboden die de doodstraf bepalen voor ernstige overtreders van de wet zijn niet meer van toepassing; we moeten het accepteren dat we in een pluriforme samenleving wonen, waarom het ons vrij staat om te gaan met andersdenkenden en anderslevenden (1 Korintiërs 5: 9-10,13a).
Wel is waar dat de overheid in dienst van God het zwaard voert om wie het slechte doet zijn verdiende straf te geven (Romeinen 13:4).
 - b Intussen blijft de bóódschap van die geboden inzake de doodstraf onveranderd gelden: we moeten binnen de gemeente ernstige en hardnekkige afwijking in leer of leven radicaal afwijzen (Matteüs 18:15-17; Romeinen 16:17-18; 1 Korintiërs 5:9-13; 1 Tessalonicenzen 3:6; 2 Johannes:10-11, ofwel: we moeten kerkelijke tucht toepassen en dus zo nodig anderen aanspreken op hun opvattingen en gedragingen.
Daarbij is een balans nodig tussen geduldig-zijn (we komen nooit verder dan tot een begin) en appellerend zijn (God neemt geen genoegen met laksheid).
Dit lijkt milder dan de doodstraf, maar als iemand terecht buiten de gemeente gesloten wordt, geldt tegelijk dat God hem uit zijn koninkrijk bant (1Korintiërs 6:9-10;Efeziërs 5:5-6).
- 3 Wie de in 1.2-1.4 genoemde geboden toch als een blijvende verplichting beschouwt voor alle gelovigen en dan ook aan iedereen oplegt, doet tekort aan de betekenis van Christus (Galaten 2:11-16; 3:23-26; 4:9-11; 5:1-6).
 - 3.1 Het is waar: het staat Joden vrij nog altijd mozaïsche wetten toe te passen:
 - a Zo heeft Paulus zijn collega Timoteüs, zoon van een Joodse vrouw en een niet-Joodse vader, besneden om zo beter toegang te hebben tot de Joden (Handelingen 16:1-3; de Griek Titus bleef onbesneden, Galaten 2:3).
 - b Ook is Paulus een tijd een soort nazireeër geweest (Handelingen 18:18) en heeft hij zich nog aan gebruikelijke reinigingsvoorschriften gehouden (Handelingen 21:23-26).
 - 3.2 Maar Paulus is heel fel als christelijke Joden (Judaïsten) mozaïsche bepalingen opleggen aan christelijke niet-Joden (Filippenzen 3:2,18-19), want dan lijkt het alsof we voor onze redding naast Christus nog iets anders nodig hebben, waarmee we tekortdoen aan Christus.

Opdracht-4:

- a Wat kunnen we voor de tegenwoordige oorlogsvoering leren van Mozes' bepalingen uit Deuteronomium 20:19-20?
Als u een stad langdurig moet belegeren, mag u haar boomgaarden niet vernietigen. Laat de bijl rusten en laat de bomen staan, want u moet er zelf van eten, en bovendien: is een boom soms een mens, dat u tegen hem moet strijden? Alleen de bomen waarvan u weet dat ze geen vruchten geven, mag u vernietigen of omhakken om ze te gebruiken voor de belegering van de stad waarmee u in oorlog bent.
- b Wat kunnen we voor het regeringsbeleid leren van de bepalingen inzake het jubeljaar (het vijftigste jaar) in Leviticus 25?
23 Land mag nooit verkocht worden, alleen verpand, want het land behoort Mij toe en jullie zijn slechts vreemdelingen die bij Mij te gast zijn. 25 Wanneer een van jullie tot armoede vervalt en een deel van zijn grond moet verpanden... 28in het jubeljaar valt het aan hem terug en kan hij naar zijn eigen grond terugkeren.
39 Wanneer een van jullie tot armoede vervalt en zichzelf aan jou verpand, mag je hem niet als slaaf behandelen..... 54 Wanneer hij niet op de een of andere manier wordt vrijgekocht, komt hij in het jubeljaar met zijn kinderen vrij. 55 Want de Israëlieten behoren Mij toe.